Kinnitatud 22.06.2022

ARMASTUS AUSTUS ARENG

Kuusalu Keskkooli põhikooliosa õppekava

1. peatükk
ÜLDSÄTTED

§ 1. Kooli õppekava koostamise alused ja ülesehitus

(1) Põhikooliosa õppekava on põhikooliosa õppe- ja kasvatustegevuse alusdokument ja see on koostatud riikliku õppekava alusel.
(2) Kooli õppekava koostamisel on lähtutud riiklikust õppekavast ja kooli arengukavast ning arvestatud piirkonna vajadusi, kooli töötajate, vanemate ja õpilaste soove ning kasutatavaid ressursse.
(3) Kooli õppekava on kinnitanud direktor.
(4) Kooli õppekavas on üldosa ja ainekavad. Ainekavad on esitatud klassiti, valdkonniti ja koondatuna lisadena. Lisades esitatakse ka läbivate teemade kavad kooliastmeti.
(5) Põhikooliosa kooliastmed on:
1) I kooliaste – 1.–3. klass;
2) II kooliaste – 4.–6. klass;
3) III kooliaste – 7.–9. klass.
(6) Kooli õppekava üldosas esitatakse:
1) õppe- ja kasvatuseesmärgid ning -põhimõtted;
2) tunnijaotusplaan õppeaineti ja aastati, valikkursuste loendid ja valimise põhimõtted;
3) liikluskasvatuse põhimõtted;
4) läbivad teemad ja nende käsitlemise põhimõtted, lõimingu põhimõtted, seejuures III kooliastme läbivatest teemadest lähtuva või õppeaineid lõimiva loovtöö korraldamise põhimõtted ning temaatilised rõhuasetused;
5) ülekooliliste ja koolidevaheliste projektide kavandamise põhimõtted;
6) õppe ja kasvatuse korraldus ning ajakasutus;
7) hindamise korraldus;
8) õpilaste ja lastevanemate teavitamise ja nõustamise korraldus;
9) õpilaste juhendamise ja hariduslike erivajadustega õpilaste õppekorralduse põhimõtted;
10) karjääriteenuste korraldus;
11) õpetaja töökava koostamise põhimõtted;
12) kooli õppekava uuendamise ja täiendamise kord.

2. peatükk
ÜLDOSA

1. jagu
Õppe- ja kasvatuseesmärgid ning -põhimõtted

§ 2. Põhihariduse alusväärtused

(1) Põhihariduses toetatakse võrdsel määral õpilase vaimset, füüsilist, kõlbelist, sotsiaalset ja emotsionaalset arengut. Põhikool loob tingimused õpilaste erisuguste võimete tasakaalustatud arenguks ja eneseteostuseks ning teaduspõhise maailmapildi kujunemiseks.

(2) Põhikool kujundab väärtushoiakuid ja -hinnanguid, mis on isikliku õnneliku elu ja ühiskonna eduka koostoimimise aluseks.
(3) Kooli õppekavas oluliseks peetud väärtused tulenevad «Eesti Vabariigi põhiseaduses», ÜRO inimõiguste ülddeklaratsioonis, lapse õiguste konventsioonis ning Euroopa Liidu alusdokumentides nimetatud eetilistest põhimõtetest. Alusväärtustena tähtsustatakse üldinimlikke väärtusi (ausus, hoolivus, aukartus elu vastu, õiglus, inimväärikus, lugupidamine enda ja teiste vastu) ja ühiskondlikke väärtusi (vabadus, demokraatia, austus emakeele ja kultuuri vastu, patriotism, kultuuriline mitmekesisus, sallivus, keskkonna jätkusuutlikkus, õiguspõhisus, solidaarsus, vastutustundlikkus ja sooline võrdõiguslikkus).
(4) Uue põlvkonna sotsialiseerumine rajaneb eesti kultuuri traditsioonide, Euroopa ühisväärtuste ning maailma kultuuri ja teaduse põhisaavutuste omaksvõtul. Tugeva põhiharidusega inimesed suudavad ühiskonnaga integreeruda ning aitavad kaasa Eesti ühiskonna jätkusuutlikule sotsiaalsele, kultuurilisele, majanduslikule ja ökoloogilisele arengule.

§ 3. Põhikooli sihiseade
(1) Põhikoolil on nii hariv kui ka kasvatav ülesanne. Kool aitab kaasa õpilaste kasvamisele loovateks, mitmekülgseteks isiksusteks, kes suudavad ennast täisväärtuslikult teostada erinevates rollides: perekonnas, tööl ja avalikus elus.
(2) Põhikoolis on õpetuse ja kasvatuse põhitaotlus tagada õpilase eakohane tunnetuslik, kõlbeline, füüsiline ja sotsiaalne areng ning tervikliku maailmapildi kujunemine.
(3) Põhikooli ülesanne on luua õpilasele eakohane, turvaline, positiivselt mõjuv ja arendav õpikeskkond, mis toetab tema õpihimu ja õpioskuste, eneserefleksiooni ja kriitilise mõtlemisvõime, teadmiste ja tahteliste omaduste arengut, loovat eneseväljendust ning sotsiaalse ja kultuurilise identiteedi kujunemist.
(4) Põhikool kindlustab põhiliste väärtushoiakute kujunemise. Õpilane mõistab oma tegude aluseks olevaid väärtushinnanguid ja tunneb vastutust tegude tagajärgede eest. Põhikoolis luuakse alus enese määratlemisele eneseteadliku isiksusena, perekonna, rahvuse ja ühiskonna liikmena, kes on eneseteadlik ning suhtub sallivalt ja avatult maailma ja inimeste mitmekesisusse.
(5) Põhikool aitab õpilasel jõuda selgusele oma huvides, kalduvustes ja võimetes ning tagab valmisoleku õpingute jätkamiseks järgneval haridustasemel ja elukestvaks õppeks. Põhikooli lõpetanud noorukil on arusaam oma tulevastest rollidest perekonnas, tööelus, ühiskonnas ja riigis.
(6) Teadmiste, väärtushinnangute ja praktiliste oskuste omandamine ja arendamine toimub kogu kooli õppe- ja kasvatusprotsessi, kodu ja kooli koostöö ning õpilase vahetu elukeskkonna ühistoime tulemusena.
(7) Eesti kool seisab eesti rahvuse, keele ja kultuuri säilimise ja arengu eest, seepärast pööratakse põhikooli õpetuses ning kasvatuses erilist tähelepanu eesti keele õppele.

§ 4. Pädevused
(1) Pädevus on asjakohaste teadmiste, oskuste ja hoiakute kogum, mis tagab suutlikkuse teatud tegevusalal või -valdkonnas tulemuslikult toimida. Pädevused jagunevad üld-, valdkonna- ja õppeainepädevusteks.
(2) Üldpädevused on aine- ja valdkonnaülesed pädevused, mis on väga olulised inimeseks ja kodanikuks kasvamisel. Üldpädevused kujunevad kõigi õppeainete kaudu, ent ka tunni- ja koolivälises tegevuses ning nende kujunemist jälgitakse ja suunatakse õpetajate ning kooli ja kodu ühistöös.
(3) Üldpädevused
1) kultuuri- ja väärtuspädevus – suutlikkus hinnata inimsuhteid ja tegevusi üldkehtivate

moraalinormide seisukohast; tajuda ja väärtustada oma seotust teiste inimestega, ühiskonnaga, loodusega, oma ja teiste maade ja rahvaste kultuuripärandiga ning nüüdiskultuuri sündmustega; väärtustada loomingut ja kujundada ilumeelt; hinnata üldinimlikke ja ühiskondlikke väärtusi, väärtustada inimlikku, kultuurilist ja looduslikku mitmekesisust; teadvustada oma väärtushinnanguid.
Kultuuri- ja väärtuspädevust kujundatakse erinevate õppeainete, klassi- ja kooliväliste tegevuste kaudu ja selleks on näiteks järgmised võimalused:
- igapäevane õppetöö;
- aktused;
- konverentsid;
- näitused, kontserdid, etendused, võistlused;
- loodus- ja ajalooväärtuste rajad;
- kultuuriväärtuste ja -sündmuste tutvustamine;
- suhete arendamine sõpruskoolidega.

2) Sotsiaalne ja kodanikupädevus – suutlikkus ennast teostada; toimida aktiivse, teadliku, abivalmi ja vastutustundliku kodanikuna ning toetada ühiskonna demokraatlikku arengut; teada ja järgida ühiskondlikke väärtusi ja norme; austada erinevate keskkondade reegleid ja ühiskondlikku mitmekesisust, religioonide ja rahvuste omapära; teha koostööd teiste inimestega erinevates situatsioonides; aktsepteerida inimeste ja nende väärtushinnangute erinevusi ning arvestada neid suhtlemisel;
Sotsiaalset ja kodanikupädevust kujundatakse erinevate õppeainete, klassi- ja kooliväliste tegevuste kaudu ja selleks on näiteks järgmised võimalused:

- osalemine erinevates projektides;
- rühmatööd, paaristööd ja muud koostöövormid;
- huviringide töö;
- klassiõhtud;
- õppekäigud;
- ekskursioonid.

3) Enesemääratluspädevus – suutlikkus mõista ja hinnata iseennast, oma nõrku ja tugevaid külgi; analüüsida oma käitumist erinevates olukordades; käituda ohutult ja järgida tervislikke eluviise; lahendada suhtlemisprobleeme.
Enesemääratluspädevust kujundatakse erinevate õppeainete, klassi- ja kooliväliste tegevuste kaudu ja selleks on näiteks järgmised võimalused:

- õpilaste omalooming (analüüsivad kirjandid, väitlus);
- arutelud klassis;
- arenguvestlused;
- eneseanalüüs;
- enesehindamine (ka kehalised ja vaimsed võimed);
- iseseisev ülesannete lahendamine;
- tervislike eluviiside tähtsustamine.

4) Õpipädevus suutlikkus organiseerida õppekeskkonda individuaalselt ja rühmas ning hankida õppimiseks, hobideks, tervisekäitumiseks ja karjäärivalikuteks vajaminevat teavet; planeerida õppimist ja seda plaani järgida; kasutada õpitut erinevates olukordades ja probleeme lahendades; seostada omandatud teadmisi varemõpituga; analüüsida oma teadmisi ja oskusi, motiveeritust ja enesekindlust ning selle põhjal edasise õppimise vajadusi.
Õpipädevust kujundatakse erinevate õppeainete, klassi- ja kooliväliste tegevuste kaudu ja selleks on näiteks järgmised võimalused:

- ainealaste õpioskuste ja materjalide kasutamise oskuse õpetamine;
- mõtestatud õppimise, ratsionaalsete võtete otsingu, üldistamise, järelduste tegemise oskuse õpetamine;

- säästliku tarbimise õpetamine;
- oma töö ja õpitulemuste analüüsimise oskuse õpetamine;
- vestlus direktsiooniga;
- töö õpiabirühmades, ainekonsultatsioonides.

5) Suhtluspädevus – suutlikkus ennast selgelt, asjakohaselt ja viisakalt väljendada nii emakeeles kui ka võõrkeeltes, arvestades olukordi ja mõistes suhtluspartnereid ning suhtlemise turvalisust; ennast esitleda, oma seisukohti esitada ja põhjendada; lugeda ning eristada ja mõista teabe- ja tarbetekste ning ilukirjandust; kirjutada eri liiki tekste, kasutades korrektset viitamist, kohaseid keelevahendeid ja sobivat stiili; väärtustada õigekeelsust ja väljendusrikast keelt ning kokkuleppel põhinevat suhtlemisviisi.
Suhtluspädevust kujundatakse erinevate õppeainete, klassi- ja kooliväliste tegevuste kaudu ja selleks on näiteks järgmised võimalused:

- etlus- ja kõnevõistlused;
- omaloomingukonkursid;
- rollimängud;
- dramatiseeringud;
- projektõpe.

6) Matemaatika-, loodusteaduste ja tehnoloogiaalane pädevus – suutlikkus kasutada matemaatikale omast keelt, sümboleid, meetodeid koolis ja igapäevaelus; suutlikkus kirjeldada ümbritsevat maailma loodusteaduslike mudelite ja mõõtmisvahendite abil ning teha tõenduspõhiseid otsuseid; mõista loodusteaduste ja tehnoloogia olulisust ja piiranguid; kasutada uusi tehnoloogiaid eesmärgipäraselt.
Matemaatika- loodusteaduste ja tehnoloogiaalane pädevust kujundatakse erinevate õppeainete, klassi- ja kooliväliste tegevuste kaudu ja selleks on näiteks järgmised võimalused:

- seoste leidmise õpetamine igapäevaeluga;
- probleemide ja ülesannete lahendamine;
- ainenädalad
- aineringid;
- olümpiaadid;
- osalemine Tartu Ülikooli teaduskoolis;
- võistlused ja mängud;
- oma võimete analüüs.

7) Ettevõtlikkuspädevus – suutlikkus ideid luua ja ellu viia, kasutades omandatud teadmisi ja oskusi erinevates elu- ja tegevusvaldkondades; näha probleeme ja neis peituvaid võimalusi, aidata kaasa probleemide lahendamisele; seada eesmärke, koostada plaane, neid tutvustada ja ellu viia; korraldada ühistegevusi ja neist osa võtta, näidata algatusvõimet ja vastutada tulemuste eest; reageerida loovalt, uuendusmeelselt ja paindlikult muutustele; võtta arukaid riske.
Ettevõtlikkuspädevust kujundatakse erinevate õppeainete, klassi- ja kooliväliste tegevuste kaudu ja selleks on näiteks järgmised võimalused:
- rühmatöö ja muud koostöövormid;
- projektõpe;
- konverentsid;
- õpilaste initsiatiivil põhinevate ürituste korraldamine;
- tundide illustreerimine majandusnäidetega;
- õpilasfirma;
- õpilaste omalooming;
- koolileht;
- õpilasomavalitsus.

8) Digipädevus – suutlikkus kasutada uuenevat digitehnoloogiat toimetulekuks kiiresti muutuvas ühiskonnas nii õppimisel, kodanikuna tegutsedes kui ka kogukondades suheldes; leida ja säilitada digivahendite abil infot ning hinnata selle asjakohasust ja usaldusväärsust; osaleda digitaalses sisuloomes, sh tekstide, piltide, multimeediumide loomisel ja kasutamisel; kasutada probleemilahenduseks sobivaid digivahendeid ja võtteid, suhelda ja teha koostööd erinevates digikeskkondades; olla teadlik digikeskkonna ohtudest ning osata kaitsta oma privaatsust, isikuandmeid ja digitaalset identiteeti; järgida digikeskkonnas samu moraali- ja väärtuspõhimõtteid nagu igapäevaelus.
Digipädevust kujundatakse erinevate õppeainete, klassi- ja kooliväliste tegevuste kaudu ja selleks on näiteks järgmised võimalused:
rühmatöö ja muud koostöövormid;
- projektõpe;
- konverentsid;
- digipäevad;
- õpilaste initsiatiivil põhinevate ürituste korraldamine;
- tundide illustreerimine digivahendite abil;
- õpilaste omalooming;
- koolileht;

(4) Lähedase eesmärgiseade ja õppesisuga õppeained moodustavad ainevaldkonna. Ainevaldkonna peamine eesmärk on vastava valdkonnapädevuse kujunemine, mida toetavad õppeainete eesmärgid ja õpitulemused. Valdkonnapädevuse kujunemist toetavad ka teiste ainevaldkondade õppeained ning tunni- ja kooliväline tegevus.
(5) Riiklikus õppekavas on järgmised ainevaldkonnad:
1) keel ja kirjandus;
2) võõrkeeled;
3) matemaatika;
4) loodusained;
5) sotsiaalained;
6) kunstiained;
7) tehnoloogia;
8) kehaline kasvatus.
(6) Ainekavades esitatakse klassiti õpitulemused kui ka õpitulemused õppeteemade läbimisel. Õpitulemused toetavad valdkonnapädevuste kujunemist. Õpitulemused kajastavad õpilase head saavutust. Väärtushoiakuid väljendavaid õpitulemusi numbriliselt ei hinnata, vaid antakse nende saavutatuse kohta õpilasele tagasisidet.

§ 5. Õppimise käsitus
(1) Kooli õppekavas käsitatakse õppimist väljundipõhiselt, rõhutades muutusi õpilase või õpilaste rühma käitumisvõimes. Konkreetsemalt tähendab see selliste teadmiste, oskuste, vilumuste, väärtushoiakute ja -hinnangute omandamist, mis on vajalikud igapäevaelus toimetulekuks. Õppimise psühholoogiliseks aluseks on kogemus, mille õpilane omandab vastastikuses toimes füüsilise, vaimse ja sotsiaalse keskkonnaga. Kogemusi omandades muutub õpilase käitumine eesmärgipärasemaks. Õpikeskkond kindlustatakse koolis õppekava alusel toimuva süstemaatilise ja sihipärase õppe- ja kasvatustegevusega ning õpikeskkonnaks on ka kodu ja laiemas elukeskkonnas toimivad mõjutused. Õpilane on õppeprotsessis aktiivne osaleja, kes võtab võimetekohaselt osa oma õppimise eesmärgistamisest, õpib iseseisvalt ja koos kaaslastega, õpib oma kaaslasi ja ennast hindama ning oma õppimist analüüsima ja juhtima. Uute teadmiste omandamisel tugineb õpilane varasematele ning konstrueerib uue

teabe põhjal enda teadmised. Omandatud teadmisi rakendatakse uutes olukordades, probleemide lahendamisel, valikute tegemisel, väidete õigsuse üle arutledes, oma seisukohti argumenteerides ning edasiste õpingute käigus. Õppimine on elukestev protsess, milleks vajalikud oskused ja tööharjumused kujunevad põhihariduse omandamise käigus.
(2) Kooli õppekavas mõistetakse õpetamist kui õpikeskkonna ja õppetegevuse organiseerimist viisil, mis seab õpilase tema arengule vastavate, kuid pingutust nõudvate ülesannete ette, mille kaudu tal on võimalik omandada kavandatud õpitulemused.
(3) Kooli õppekavas mõistetakse kasvatust kui õpilase suhete kujundamist teda ümbritseva maailmaga. Edukas väärtuskasvatus eeldab kogu koolipere, õpilase ja perekonna vastastikust usaldust ning koostööd. Hoiakute kujundamise võtmeisik on õpetaja, kelle ülesanne on pakkuda isiklikku eeskuju, toetada õpilaste loomupärast soovi enda identiteedis selgusele jõuda ning pakkuda sobiva arengukeskkonna kaudu tuge erinevates rühmades ja kogukondades ning kogu ühiskonnas aktsepteeritavate käitumisharjumuste väljaarenemiseks.
(4) Õpet kavandades ja ellu viies:
1) arvestatakse õpilase taju- ja mõtlemisprotsesside eripära, võimeid, keelelist, kultuurilist ja perekondlikku tausta, vanust, sugu, terviseseisundit, huvi ja kogemusi;
2) arvestatakse, et õpilase õppekoormus oleks ea- ja jõukohane, võimaldades talle aega puhkuseks ja huvitegevuseks;
3) võimaldatakse õpilastele mitmekesiseid kogemusi erinevatest kultuurivaldkondadest;
4) kasutatakse teadmisi ja oskusi reaalses olukorras; tehakse uurimistööd ning seostatakse erinevates valdkondades õpitavat igapäevase eluga;
5) luuakse võimalusi õppimiseks ja toime tulemiseks erinevates sotsiaalsetes suhetes (õpilane-õpetaja, õpilane-õpilane);
6) kasutatakse nüüdisaegset ja mitmekesist õppemetoodikat, -viise ja -vahendeid (sealhulgas suulisi ja kirjalikke tekste, audio- ja visuaalseid õppevahendeid, digivahendeid, e-õpet, aktiivõppemeetodeid, õppekäike, õues- ja muuseumiõpet jms);
7) kasutatakse asjakohaseid hindamisvahendeid, -viise ja -meetodeid;
8) kasutatakse diferentseeritud õpiülesandeid, mille sisu ja raskusaste võimaldavad õpilastel sobiva pingutustasemega õppida, arvestades sealjuures igaühe individuaalsust.
(5) Õppetegevus ja selle tulemused kujundatakse tervikuks lõimingu kaudu. Lõiming toetab õpilaste üld- ja valdkonnapädevuste kujunemist. Lõimingu saavutamist kavandab põhikool kooli õppekava arenduse ning õppe- ja kasvatustegevuse planeerimise käigus.
(6) Õppe lõimimine saavutatakse erinevate ainevaldkondade õppeainete ühisosa järgimisel, õppeainete, koolisiseste projektide ja läbivate teemade ühiste temaatiliste rõhuasetuste, õppeülesannete ning -viiside abil. Lõimingu saavutamiseks korraldab põhikool õpet ja kujundab õppekeskkonda ning õpetajate koostööd viisil, mis võimaldab aineülest käsitlust: täpsustades pädevusi, seades õppe-eesmärke ning määrates erinevate õppeainete ühiseid probleeme ja mõistestikku.
(7) Terviseametiga kooskõlastatult võib kool viirushaiguse leviku tõkestamiseks rakendada distantsõpet, seda tehakse äärmise vajaduse korral ja lühimaks hädavajalikuks ajaks.

§ 6. Õpikeskkond
(1) Õpikeskkonnana mõistetakse õpilasi ümbritseva vaimse, sotsiaalse ja füüsilise keskkonna kooslust, milles õpilased arenevad ja õpivad. Õpikeskkond toetab õpilase arenemist iseseisvaks ja aktiivseks õppijaks, kannab õppekava alusväärtusi ja oma kooli vaimsust ning säilitab ja arendab edasi paikkonna ja koolipere traditsioone.
(2) Kool korraldab õppe, mis kaitseb ning edendab õpilaste vaimset ja füüsilist tervist. Õppekoormus vastab õpilase jõuvarudele.
(3) Sotsiaalse ja vaimse keskkonna kujundamisel:
1) osaleb kogu koolipere;

2) luuakse vastastikusel lugupidamisel ja üksteise seisukohtade arvestamisel põhinevad ning kokkuleppeid austavad suhted õpilaste, vanemate, õpetajate, kooli juhtkonna ning teiste õpetuse ja kasvatusega seotud osaliste vahel;
3) koheldakse kõiki õpilasi eelarvamusteta, õiglaselt ja võrdõiguslikult, austades nende eneseväärikust ning isikupära;
4) jagatakse asjakohaselt ja selgelt otsustusõigus ja vastutus;
5) märgatakse ja tunnustatakse kõigi õpilaste pingutusi ja õpiedu; hoidutakse õpilaste sildistamisest ja nende eneseusu vähendamisest;
6) välditakse õpilastevahelist vägivalda ja kiusamist;
7) ollakse avatud vabale arvamusvahetusele, sealhulgas kriitikale;
8) luuakse õpilastele võimalusi näidata initsiatiivi, osaleda otsustamises ning tegutseda nii üksi kui ka koos kaaslastega;
9) luuakse õhkkond, mida iseloomustab abivalmidus ning üksteise toetamine õpi- ja eluraskuste puhul;
10) luuakse õhkkond, mis rajaneb inimeste usalduslikel suhetel, sõbralikkusel ja heatahtlikkusel;
11) korraldatakse koolielu inimõigusi ja demokraatiat austava ühiskonna mudelina, mida iseloomustavad kooliperes jagatud ja püsivad alusväärtused ning heade ideede ja positiivsete uuenduste toetamine;
12) korraldatakse koolielu lähtudes rahvusliku, rassilise ja soolise võrdõiguslikkuse põhimõtetest.
(4) Füüsilist keskkonda kujundades jälgitakse, et:
1) kasutatavate rajatiste ja ruumide sisustus ning kujundus on õppe seisukohast otstarbekas;
2) õppes on võimalused kasutada internetiühendusega arvutit ja esitlustehnikat ning õpilastel on võimalus kasutada kooliraamatukogu;
3) kasutatavate rajatiste ja ruumide sisustus on turvaline ning vastab tervisekaitse- ja ohutusnõuetele;
4) ruumid, sisseseade ja õppevara on esteetilise väljanägemisega;
5) kasutatakse eakohast ning individuaalsele eripärale kohandatavat õppevara, sealhulgas nüüdisaegseid info- ja kommunikatsioonitehnoloogiatel põhinevaid õppematerjale ja -vahendeid;
6) on olemas kehalise tegevuse ning tervislike eluviiside edendamise võimalused nii koolitundides kui ka tunniväliselt.
(5) Õpet korraldatakse ka väljaspool kooli ruume (sealhulgas kooliõues, looduses, muuseumides, arhiivides, keskkonnahariduskeskustes, ettevõtetes ja asutustes – selleks viiakse läbi õppekäike) ning virtuaalses õpikeskkonnas.
(6) E-õppel olles on õpilasel õigus juhendatud õppele. Juhendatud õpe tähendab seda, et õpilastele on antud selged õpijuhised kust, mida ja kuidas õppida, milliseid õpistrateegiaid kasutada, kust leida lisamaterjale ja õppimise tuge.

§ 7. I kooliastmes taotletavad pädevused
Esimese kooliastme lõpus õpilane:
1) peab lugu oma perekonnast, klassist ja koolist; on viisakas, täidab lubadusi; teab, et kedagi ei tohi naeruvääristada, kiusata ega narrida; oskab kaaslast kuulata, teda tunnustada;
2) tahab õppida, tunneb rõõmu teadasaamisest ja oskamisest, oskab õppida üksi ning koos teistega, paaris ja rühmas, oskab jaotada aega õppimise, harrastustegevuse, koduste kohustuste ning puhkamise vahel;
3) teab oma rahvuslikku kuuluvust ning suhtub oma rahvusesse lugupidavalt;
4) oskab end häälestada ülesandega toimetulemisele ning oma tegevusi ülesannet täites mõtestada; oskab koostada päevakava ja seda järgida;

5) suudab tekstidest leida ja mõista seal sisalduvat teavet (sealhulgas andmeid, termineid, tegelasi, tegevusi, sündmusi ning nende aega ja kohta) ning seda suuliselt ja kirjalikult esitada;
6) mõistab ja kasutab õpitavas võõrkeeles igapäevaseid äraõpitud väljendeid ja lihtsamaid fraase;
7) arvutab ning oskab kasutada mõõtmiseks sobivaid abivahendeid ja mõõtühikuid erinevates eluvaldkondades eakohaseid ülesandeid lahendades;
8) käitub loodust hoidvalt;
9) oskab sihipäraselt vaadelda, erinevusi ja sarnasusi märgata ning kirjeldada; oskab esemeid ja nähtusi võrrelda, ühe-kahe tunnuse alusel rühmitada ning lihtsat plaani, tabelit, diagrammi ja kaarti lugeda;
10) oskab kasutada lihtsamaid arvutiprogramme ning kodus ja koolis kasutatavaid tehnilisi seadmeid;
11) austab oma kodupaika, kodumaad ja Eesti riiki, tunneb selle sümboleid ning täidab nendega seostuvaid käitumisreegleid;
12) oskab ilu märgata ja hinnata; hindab loovust ning tunneb rõõmu liikumisest, loovast eneseväljendusest ja tegevusest;
13) hoiab puhtust ja korda, hoolitseb oma välimuse ja tervise eest ning tahab olla terve;
14) oskab ohtlikke olukordi vältida ja ohuolukorras abi kutsuda, oskab ohutult liigelda;
15) teab, kelle poole erinevate probleemidega pöörduda ning on valmis seda tegema.

§ 8. Õppe ja kasvatuse rõhuasetused I kooliastmes

(1) Esimeses klassis on õpetuse ja kasvatuse põhitaotluseks õpilaste kohanemine koolieluga, turvatunde ja eduelamuste kogemine ning valmisoleku kujunemine edasiseks edukaks õppetööks. Õpilaste koolivalmidus ja võimed on erinevad, seetõttu diferentseeritakse õppeülesandeid ja nende täitmiseks kuluvat aega. Esimeses kooliastmes keskendutakse:
1) kõlbeliste tõekspidamiste ning heade käitumistavade tundmaõppimisele ja järgimisele;
2) positiivse suhtumise kujunemisele koolis käimisesse ja õppimisesse;
3) õpiharjumuse ja -oskuste kujundamisele ning püsivuse, iseseisvuse ja eesmärgistatud töö oskuste ning valikute tegemise oskuste arendamisele;
4) eneseväljendusoskuse ja -julguse kujunemisele;
5) põhiliste suhtlemis- ja koostööoskuste omandamisele, sealhulgas üksteist toetavate ja väärtustavate suhete kujunemisele õpilaste vahel;
6) õpiraskuste äratundmisele ning tugisüsteemide ja õpiabi pakkumisele.
(2) Õpetaja olulisim ülesanne on toetada iga õpilase eneseusku ja õpimotivatsiooni.
(3) Õppetöö korraldamise alus võib esimeses kooliastmes olla üldõpetuslik tööviis. Sõltuvalt õpilaste ettevalmistusest võib kasutada ka aineõpetuslikku tööviisi või üld- ja aineõppe kombineeritud varianti.

§ 9. II kooliastme pädevused

Teise kooliastme lõpus õpilane:
1) hindab harmoonilisi inimsuhteid, mõistab oma rolli pereliikmena, sõbrana, kaaslasena ja õpilasena; peab kinni kokkulepetest, on usaldusväärne ning vastutab oma tegude eest;
2) oskab keskenduda õppeülesannete täitmisele, oskab suunamise abil kasutada eakohaseid õpivõtteid (sealhulgas paaris- ja rühmatöövõtteid) olenevalt õppeülesande iseärasustest;
3) väärtustab oma rahvust ja kultuuri teiste rahvuste ning kultuuride seas, suhtub inimestesse eelarvamusteta, tunnustab inimeste, vaadete ja olukordade erinevusi ning mõistab kompromisside vajalikkust;
4) oskab oma tegevust kavandada ja hinnata ning tulemuse saavutamiseks vajalikke tegevusi valida ja rakendada, oma eksimusi näha ja tunnistada ning oma tegevust korrigeerida;

5) oskab oma arvamust väljendada, põhjendada ja kaitsta, teab oma tugevaid ja nõrku külgi ning püüab selgusele jõuda oma huvides;
6) oskab mõtestatult kuulata ja lugeda eakohaseid tekste, luua eakohasel tasemel keeleliselt korrektseid ning suhtlussituatsioonile vastavaid suulisi ja kirjalikke tekste ning mõista suulist kõnet;
7) tuleb vähemalt ühes võõrkeeles toime igapäevastes suhtlusolukordades, mis nõuavad otsest ja lihtsat infovahetust tuttavatel rutiinsetel teemadel;
8) on kindlalt omandanud arvutus- ja mõõtmisoskuse ning tunneb ja oskab juhendamise abil kasutada loogikareegleid ülesannete lahendamisel erinevates eluvaldkondades;
9) väärtustab säästvat eluviisi, oskab esitada loodusteaduslikke küsimusi ja hankida loodusteaduslikku teavet, oskab looduses käituda, huvitub loodusest ja looduse uurimisest;
10) oskab kasutada arvutit ja internetti suhtlusvahendina ning oskab arvutiga vormistada tekste;
11) oskab leida vastuseid oma küsimustele, hankida erinevatest allikatest vajalikku teavet, seda tõlgendada, kasutada ja edastada; oskab teha vahet faktil ja arvamusel;
12) tunnetab end oma riigi kodanikuna ning järgib ühiselu norme;
13) väärtustab kunstiloomingut ning suudab end kunstivahendite abil väljendada;
14) väärtustab tervislikke eluviise, on teadlik tervist kahjustavatest teguritest ja sõltuvusainete ohtlikkusest;
15) on leidnud endale sobiva harrastuse ning omab üldist ettekujutust töömaailmast.

§ 10. Õppe ja kasvatuse rõhuasetused II kooliastmes

(1) Teises kooliastmes on õpetuse ja kasvatuse põhitaotluseks vastutustundlike ja iseseisvate õpilaste kujunemine. Õppetöös on oluline äratada ja säilitada õpilaste huvi õppekavaga hõlmatud teadmis- ja tegevusvaldkondade vastu. Teises kooliastmes keskendutakse:
1) õpimotivatsiooni hoidmisele ja tõstmisele, seostades õpitut praktikaga ning võimaldades õpilastel teha valikuid, langetada otsuseid ja oma otsuste eest vastutada;
2) huvitegevusvõimaluste pakkumisele;
3) õpilaste erivõimete ja huvide äratundmisele ning arendamisele;
4) õpiraskustega õpilastele tugisüsteemide ja õpiabi pakkumisele.
(2) Õpetuses rakendatakse mitmekesiseid tööviise ja ülesandeid, mis võimaldavad murdeikka jõudvatel õpilastel teha iseseisvaid valikuid ja seostada õpitut praktilise eluga ning aitavad toime tulla õpilaste individuaalselt erineva arenguga, nende muutuvate suhete ja tegutsemisega uutes rollides.

§ 11. III kooliastme pädevused

Kolmanda kooliastme lõpus õpilane:
1) tunneb üldtunnustatud väärtusi ja kõlbluspõhimõtteid, järgib neid, ei jää ükskõikseks, kui neid eiratakse, ning sekkub vajaduse korral oma võimaluste piires;
2) tunneb ja austab oma keelt ja kultuuri ning aitab kaasa eesti keele ja kultuuri säilimisele ja arengule. Omab ettekujutust ja teadmisi maailma eri rahvaste kultuuridest, suhtub teistest rahvustest inimestesse eelarvamustevabalt ja lugupidavalt;
3) on teadmishimuline, oskab õppida ja leida edasiõppimisvõimalusi, kasutades vajaduse korral asjakohast nõu;
4) on ettevõtlik, usub iseendasse, kujundab oma ideaale, seab endale eesmärke ja tegutseb nende nimel, juhib ja korrigeerib oma käitumist ning võtab endale vastutuse oma tegude eest;
5) suudab end olukorda ja suhtluspartnereid arvestades kõnes ja kirjas selgelt ja asjakohaselt väljendada, mõista ja tõlgendada erinevaid tekste, tunneb ja järgib õigekirjareegleid;
6) valdab vähemalt üht võõrkeelt tasemel, mis võimaldab igapäevastes olukordades suhelda kirjalikult ja suuliselt ning lugeda ja mõista eakohaseid võõrkeelseid tekste;

7) suudab lahendada igapäevaelu erinevates valdkondades tekkivaid küsimusi, mis nõuavad matemaatiliste mõttemeetodite (loogika ja ruumilise mõtlemise) ning esitusviiside (valemite, mudelite, skeemide, graafikute) kasutamist;
8) mõistab inimese ja keskkonna seoseid, suhtub vastutustundlikult elukeskkonda ning elab ja tegutseb loodust ja keskkonda säästes;
9) oskab esitada loodusteaduslikke küsimusi, nende üle arutleda, esitada teaduslikke seisukohti ja teha tõendusmaterjali põhjal järeldusi;
10) suudab tehnikamaailmas toime tulla ning tehnikat eesmärgipäraselt ja võimalikult riskita kasutada;
11) on aktiivne ja vastutustundlik kodanik, kes on huvitatud oma kooli, kodukoha ja riigi demokraatlikust arengust;
12) suudab väljendada ennast loominguliselt, peab lugu kunstist ja kultuuripärandist;
13) väärtustab ja järgib tervislikku eluviisi ning on füüsiliselt aktiivne;
14) mõtleb süsteemselt, loovalt ja kriitiliselt, on avatud enesearendamisele.

§ 12. Õppe ja kasvatuse rõhuasetused III kooliastmes

Kolmandas kooliastmes on õppe ja kasvatuse põhitaotlus aidata õpilastel kujuneda vastutustundlikeks ühiskonnaliikmeteks, kes igapäevaelus iseseisvalt toime tulevad ning suudavad oma huvidele ja võimetele vastavat õpiteed valida. Kolmandas kooliastmes keskendutakse:
1) õpimotivatsiooni hoidmisele;
2) õppesisu ja omandatavate oskuste seostamisele igapäevaeluga ning nende rakendatavuse tutvustamisele tulevases tööelus ja jätkuõpingutes;
3) erinevate õpistrateegiate teadvustatud kasutamisele ning enesekontrollimise oskuse arendamisele;
4) pikemaajaliste õppeülesannete (sealhulgas uurimuslike õppeülesannete) planeerimisele, eesmärkide püstitamisele ja oma tulemuste hindamisele;
5) õpilaste erivõimete ja huvide arendamisele;
6) õpilaste toetamisele nende edasiste õpingute ja kutsevalikute tegemisel.

2. jagu
Õppekorraldus

§ 13. Kohustuslikud ja valikõppeained

(1) Kooli õppekavas on esitatud järgmised kohustuslike õppeainete ainekavad:
1) keel ja kirjandus: eesti keel ja kirjandus (lisa 1);
2) võõrkeeled: inglise keel (A-võõrkeel) ja vene keel (B-võõrkeel) (lisa 2);
3) matemaatika: matemaatika (lisa 3);
4) loodusained: loodusõpetus, bioloogia, geograafia, füüsika, keemia (lisa 4);
5) sotsiaalained: inimeseõpetus, ajalugu, ühiskonnaõpetus (lisa 5);
6) kunstiained: muusika, kunst (lisa 6);
7) tehnoloogia: tööõpetus, käsitöö ja kodundus, tehnoloogiaõpetus (lisa 7);
8) kehaline kasvatus: kehaline kasvatus (lisa 8).
(2) Valikainetest on kooli õppekavas esitatud informaatika ainekava.

§ 14 Tunnijaotusplaan õppeaineti ja aastati

	Klass			Koormus kooliastmes	Miinimum RÕKi järgi	Klass			Koormus kooliastmes	Miinimum RÕKi järgi	Klass			Koormus kooliastmes	Miinimum RÕKi järgi
	1.	**2.**	**3.**	**I ka**	**Min**	**4.**	**5.**	**6.**	**II ka**	**Min**	**7.**	**8.**	**9.**	**III ka**	**Min**
eesti keel	7	7	6	20	19	6	3	3	12	11	2	2	2	6	6
kirjandus				0	0		2	2	4	4	2	2	2	6	6
inglise keel			3	3	3	4	4	4	12	9	3	3	3	9	9
vene keel				0	0			3	3	3	3	3	3	9	9
matemaatika	4	5	5	14	10	5	5	5	15	13	5	4	5	14	13
loodusõpetus	1	2	1	4	3	2	3	3	8	7	2			2	2
geograafia				0	0				0	0	1,5	1,5	2	5	5
bioloogia				0	0				0	0	1,5	1,5	2	5	5
keemia				0	0				0	0		2	2	4	4
füüsika				0	0				0	0		2	2	4	4
ajalugu				0	0		2	2	4	3	2	2	2	6	6
inimeseõpetus		1	1	2	2		1	1	2	2	1	1		2	2
ühiskonnaõpetus				0	0			1	1	1			2	2	2
muusika	2	2	2	6	6	2	1	1	4	4	1	1	1	3	3
kunst	2	1	1,5	4,5	4,5	2	1	1	4	3	1	1	1	3	3
tööõpetus	1	2	1,5	4,5	4,5				0	0				0	0
käsitöö, kodundus, tehnoloogiaõpetus				0	0	1	2	2	5	5	2	2	1	5	5
kehaline kasvatus	3	3	3	9	8	3	3	2	8	8	2	2	2	6	6
Valikõpingud õppekavas															
Rahaõpe			1												
Valikkursus							0,5								
Valikkursus							0,5								
English speaking countries											1				
Majandus- ja ettevõtlusõpe												1			
Esinemisõpetus												0,5			
Informaatika												0,5			
Nädala koormus meil	20	23	25	67	60	25	28	30	82	73	30	32	32	91	90
Maksimaalne nädalakoormus	20	23	25			25	28	30			30	32	32		

§ 15 Valikkursuste valimise põhimõtted

Vaba tunniressursi jaotusel ja valikainete õpetamisel on lähtutud põhimõttest, et põhikooli lõpetaja suudaks edukalt jätkata õpinguid gümnaasiumis.

3. jagu
Liikluskasvatuse põhimõtted

§ 16 Liikluskasvatuse teemad ja nende käsitlemine

Liikluskasvatuse eesmärk ja läbiviimine
(1) Liikluskasvatus on kooli õppe- ning kasvatustegevuse osa, mille käigus õpilased omandavad üldised teadmised ja oskused ohutuks ning kaasliiklejaid arvestavaks liiklemiseks.
(2) Liikluskasvatuse põhieesmärk on kujundada üksteisega arvestavaid liiklejaid:
1) kellel on ohutu liiklemise harjumused ja kes tajuvad liikluskeskkonda;
2) kellel on teadmised ja oskused, mis toetavad nende endi ja teiste liiklejate toimetulekut ja ohutust erinevates liiklusolukordades nii jalakäija, sõitja kui ka juhina;
3) kes hoiduvad käitumast inimesi ohustavalt ning liiklust takistavalt.
(3) Liikluskasvatust toimub kooli õppekava alusel. Liikluskasvatuse teemasid käsitletakse lõimitult ainetundides, huvialaringides ja klassivälistel üritustel. Õpetajate töökavades määratletakse liikluskasvatuse teemad, mida käsitletakse lõimitult ainetundides. Klassi- ja koolivälised üritused kavandatakse kooli üldtööplaanis.

Liikluskasvatuse eesmärk, sisu ja pädevused kooliastmeti

I kooliaste
Liikluskasvatuse eesmärk :
(1) ohutuse väärtustamine ning tähelepanu pööramine ohutusele igapäevases õppe- ja kasvatustegevuses;
(2) oskus mõista ja väärtustada iseenda ohutust ning ohutut käitumist; ohuolukordade tekkepõhjuste selgitamine, ohu ennetamine, ohutust tagavate turvavahendite kasutamine, abi kutsumine.
I kooliastme lõpuks õpilane
(1) väärtustab ohutust ja iseenda turvalisust;
(2) teab hädaabi numbrit (112), oskab ohust teatada;
(3) oskab kirjeldada ohtusid oma kooliteel, põhjendada ning selgitada ohtude vältimist kooliteel;
(4) oskab kasutada ohutust tagavaid kaitsevahendeid, sh helkur, turvavöö, jalgratturikiiver, põlve- ning küünarnukikaitsed;
(5) oskab käituda ühissõidukeis, siseneda, väljuda ning ohutult sõiduteed ületada;
(6) oskab valida jalgrattaga, rulaga, rulluiskudega sõitmiseks ohutut kohta;
(7) oskab ohutult liikuda/liigelda märjal, libedal, lumisel teel;
(8) oskab valida tee, sh raudtee ületamiseks kõige ohutumat kohta; peatuda, kuulata, vaadata ning ohutuses veendununa sõidutee ületada;
(9) oskab määrata sõidukite liikumise suunda ning hinnata liikumise kiirust.

II kooliaste

Liikluskasvatuse eesmärk:
(1) õpetada mõistma ja väärtustama ohutust, iseenda turvalisust ning ohutut käitumist;
(2) oskus osaleda diskussioonides ohtu ennetavate tegevuste analüüsimisel ja õigete hoiakute kujunemisel;
(3) omandatud ohutusalaste teadmiste, oskuste, vilumuste lõimimine;
(4) toimetulek reaalses liikluskeskkonnas.
II kooliastme lõpus õpilane:
(1) väärtustab ohutust ja iseenda turvalisust;
(2) oskab ohust vajadusel kiiresti ja korrektselt teatada;
(3) oskab kasutada ohutust tagavaid kaitsevahendeid, sh helkur, turvavöö, jalgratturi-, mopeedijuhi kiiver, põlve- ning küünarnukikaitsed;
(4) oskab käituda ühissõidukeis, siseneda, väljuda ning sõiduteed ületada;
(5) oskab hinnata sõidukite liikumissuunda, -kiirust ja kaugust;
(6) oskab valida tee sh raudtee ületamiseks kõige ohutumat kohta;
(7) oskab hinnata sõiduki liikumiskiirust ja määrata vahemaid;
(8) tunneb, teab ja mõistab liikluseeskirja nõudeid;
(9) oskab leida informatsiooni ja lisamaterjali ohutusalaste teemakäsitluste kohta;
(10) oskab kaardistada ohtlikud kohad kooliteel, kirjeldab ohtu ja teab, kuidas ohtu vältida.

III kooliaste
Liikluskasvatuse eesmärk:
(1) õpetada mõistma ja väärtustama ohutust, iseenda turvalisust ning ohutut käitumist;
(2) oskus osaleda diskussioonides ohtu ennetavates tegevuste analüüsimisel ja õigete hoiakute kujunemisel;
(3) ohutust tagavatest seadustest tulenevate käitumisharjumuste kujundamine, (teadmiste rakendamine oskuste, vilumusteni) praktilised ohutusalased õppused;
III kooliastme lõpus õpilane:
(1) väärtustab ohutust, arvestab kaasliiklejatega ning on seadusekuulekas;
(2) oskab ohust teatada ja hinnata ohuolukorda;
(3) oskab vaatluse teel hinnata helkuri peegelduvuse omadusi;
(4) oskab kasutada ohutust tagavaid kaitsevahendeid, sh helkur, turvavöö, jalgratturi- ja mootorratturi kiiver, põlve- ning küünarnukikaitsed;
(5) teab ja tunneb nõudeid jalgratturile ja mopeedijuhile ning oskab vastavalt nõuetele käituda;
(6) oskab kaardil tähistada ohtlikud kohad kooliteel ja valida ohutuma teekonna sihtpunkti jõudmiseks;
(7) kirjeldab ohutu teekonna valiku põhimõtteid;
(8) mõistab liikluseeskirja nõudeid;
(9) on teadlik ohutusalastest kampaaniatest.

4. jagu
Läbivad teemad ja nende käsitlemise põhimõtted, lõimingu põhimõtted, seejuures III kooliastme läbivatest teemadest lähtuva või õppeaineid lõimiva loovtöö korraldamise põhimõtted ja temaatilised rõhuasetused

§ 17 Läbivad teemad
(1) Läbivad teemad on üld- ja valdkonnapädevuste, õppeainete ja ainevaldkondade lõimingu vahendiks ning neid arvestatakse koolikeskkonna kujundamisel. Läbivad teemad on

aineülesed ja käsitlevad ühiskonnas tähtsustatud valdkondi ning võimaldavad luua ettekujutuse ühiskonna kui terviku arengust, toetades õpilase suutlikkust oma teadmisi erinevates olukordades rakendada.
(2) Läbivate teemade õpe realiseerub eelkõige:
1) õpikeskkonna korralduses – kooli vaimse, sotsiaalse ja füüsilise õpikeskkonna kujundamisel arvestatakse läbivate teemade sisu ja eesmärke;
2) aineõppes – läbivatest teemadest lähtudes tuuakse aineõppesse sobivad teemakäsitlused, näited ja meetodid, viiakse koos läbi aineteüleseid, klassidevahelisi ja ülekoolilisi projekte. Õppeainete roll läbiva teema õppes on lähtuvalt õppeaine taotlustest ja õppesisust erinev, olenevalt sellest, kui tihe on ainevaldkonna seos läbiva teemaga;
3) valikainete valikul – valikained toetavad läbivate teemade taotlusi;
4**)** läbivatest teemadest lähtuvas või õppeaineid lõimivas loovtöös – õpilased võivad läbivast teemast lähtuda selle loovtöö valikul, mida tehakse kas iseseisvalt või rühmatööna;
5) korraldades võimaluse korral koostöös kooli pidaja, paikkonna asutuste ja ettevõtete, teiste õppe- ja kultuuriasutuste ning kodanikuühendustega klassivälist õppetegevust ja huviringide tegevust ning osaledes maakondlikes, üle-eestilistes ja rahvusvahelistes projektides.
(3) Õpetuses ja kasvatuses käsitletavad läbivad teemad on:
1) elukestev õpe ja karjääri planeerimine – taotletakse õpilase kujunemist isiksuseks, kes on valmis õppima kogu elu, täitma erinevaid rolle muutuvas õpi-, elu- ja töökeskkonnas ning kujundama oma elu teadlike otsuste kaudu, sealhulgas tegema mõistlikke kutsevalikuid;
2) keskkond ja jätkusuutlik areng – taotletakse õpilase kujunemist sotsiaalselt aktiivseks, vastutustundlikuks ja keskkonnateadlikuks inimeseks, kes hoiab ja kaitseb keskkonda ning väärtustades jätkusuutlikkust, on valmis leidma lahendusi keskkonna- ja inimarengu küsimustele;
3) kodanikualgatus ja ettevõtlikkus – taotletakse õpilase kujunemist aktiivseks ning vastutustundlikuks kogukonna- ja ühiskonnaliikmeks, kes mõistab ühiskonna toimimise põhimõtteid ja mehhanisme ning kodanikualgatuse tähtsust, tunneb end ühiskonnaliikmena ning toetub oma tegevuses riigi kultuurilistele traditsioonidele ja arengusuundadele;
4) kultuuriline identiteet – taotletakse õpilase kujunemist kultuuriteadlikuks inimeseks, kes mõistab kultuuri osa inimeste mõtte- ja käitumislaadi kujundajana ning kultuuride muutumist ajaloo vältel, kellel on ettekujutus kultuuride mitmekesisusest ja kultuuriga määratud elupraktikate eripärast ning kes väärtustab omakultuuri ja kultuurilist mitmekesisust ning on kultuuriliselt salliv ja koostööaldis;
5) teabekeskkond – taotletakse õpilase kujunemist teabeteadlikuks inimeseks, kes tajub ja teadvustab ümbritsevat teabekeskkonda, suudab seda kriitiliselt analüüsida ning toimida selles oma eesmärkide ja ühiskonnas omaksvõetud kommunikatsioonieetika järgi;
6) tehnoloogia ja innovatsioon – taotletakse õpilase kujunemist uuendusaltiks ja nüüdisaegseid tehnoloogiaid eesmärgipäraselt kasutada oskavaks inimeseks, kes tuleb toime kiiresti muutuvas tehnoloogilises elu-, õpi- ja töökeskkonnas;
7) tervis ja ohutus – taotletakse õpilase kujunemist vaimselt, emotsionaalselt, sotsiaalselt ja füüsiliselt terveks ühiskonnaliikmeks, kes on võimeline järgima tervislikku eluviisi, käituma turvaliselt ning kaasa aitama tervist edendava turvalise keskkonna kujundamisele;
8) väärtused ja kõlblus – taotletakse õpilase kujunemist kõlbeliselt arenenud inimeseks, kes tunneb ühiskonnas üldtunnustatud väärtusi ja kõlbluspõhimõtteid, järgib neid koolis ja väljaspool kooli, ei jää ükskõikseks, kui neid eiratakse, ning sekkub vajaduse korral oma võimaluste piires.

§ 18. Lõimingu põhimõtted, seejuures III kooliastme läbivatest teemadest lähtuva või õppeaineid lõimiva loovtöö korraldamise põhimõtted ja temaatilised rõhuasetused

(1) Õppetegevus ja selle tulemused kujundatakse tervikuks lõimingu kaudu. Lõiming toetab õpilaste üld- ja valdkonnapädevuste kujunemist. Lõimingu saavutamist kavandatakse kooli õppekava arenduse ning õpetaja õppe- ja kasvatuse planeerimise käigus.
(2) Õppe lõimimine saavutatakse erinevate ainevaldkondade õppeainete ühisosa järgimisel, õppeainete, koolisiseste projektide ja läbivate teemade ühiste temaatiliste rõhuasetuste , õppeülesannete ning –viiside abil. Lõimingu saavutamiseks korraldatakse koolis õpet ja kujundatakse õpikeskkonda viisil, mis võimaldab aineülest käsitlust: täpsustades pädevusi, seades õppe-eesmärke ning määrates erinevate õppeainete ühiseid probleeme ja mõistestikku.
(3) 8. klassi õpilased sooritavad loovtöö ja see kehtib üleminekueksamina. Teema valitakse ainevaldkonna siseselt, juhendajaks on üks ainevaldkonna õpetajatest. Loovtöö vormi üle otsustavad õpilased ja juhendav õpetaja. Tööd hinnatakse viiepallisüsteemis, selle teema märgitakse põhikooli lõputunnistusele.

5. jagu
Ülekooliliste ja koolidevaheliste projektide kavandamise põhimõtted

§ 19. Ülekooliliste projektide kavandamise põhimõtted
Vastavalt igal õppeaastal koostatavale üldtööplaanile korraldatakse järgmisi ülekoolilisi projekte:

- ainenädalad
- spordiüritused
- rahvakalendri tähtpäevade tähistamine
- ainekonverentsid
- konkursid
- võistlused

§ 20. Koolidevaheliste projektide kavandamise põhimõtted
Korraldatakse ühiseid ainepäevi ja konverentse naaberkoolidega.
Osaletakse Eesti-sisestes koolidevahelistes projektides.
Osaletakse rahvusvahelistes projektides, eelkõige Erasmus+ ja Nordplus raames.

6. jagu
Õpe ja kasvatus

§ 21. Õppe ja kasvatuse korraldus ja ajakasutus
Kõikide õppeainete õpetamine toimub kogu aasta vältel.

7. jagu
Hindamine ning klassi ja põhikooli lõpetamine

§ 22. Hindamispõhimõtted ja klassi ning põhikooli lõpetamist puudutav fikseeritakse eraldi dokumendis „Hindamisjuhend“.

8. jagu
Õpilase ja vanema teavitamise ja nõustamise korraldus

§ 23. Õpilase ja vanema teavitamine ning nõustamine
(1) Klassi- või aineõpetajad jälgivad õpilase arengut ja toimetulekut koolis ning vajaduse korral kohandavad õpet vastavalt õpilase vajadustele. Õpilase võimete ja annete kõrgeimale võimalikule tasemele arendamiseks tuleb selgitada välja õpilase individuaalsed õpivajadused, valida sobivad õppemeetodid ning korraldada diferentseeritud õpet. Koolis tagatakse õpilasele, kellel tekib ajutine mahajäämus eeldatavate õpitulemuste saavutamisel, täiendav pedagoogiline juhendamine väljaspool õppetunde.
(2) Kool nõustab vajaduse korral õpilase vanemat õpilase arengu toetamises ja kodus õppimises.
(3) Kool korraldab õpilaste ja vanemate teavitamist edasiõppimisvõimalustest ning tagab õpilastele karjääriteenuste (karjääriõpe, -info või -nõustamine) kättesaadavuse.
(4) Kool tagab õpilasele ning vanematele teabe kättesaadavuse õppe ja kasvatuse korralduse kohta ning juhendamise ja nõustamise õppetööd käsitlevates küsimustes. Peamised õppeteemad, vajalikud õppevahendid, hindamise korraldus ja planeeritavad üritused tehakse õpilasele teatavaks trimestri alguses.

9. jagu

Õpilaste juhendamise ja hariduslike erivajadustega õpilaste õppekorralduse põhimõtted

§ 24. Hariduslike erivajadustega õpilased
(1) Hariduslike erivajadustega on õpilane, kelle eriline andekus, õpiraskused, terviserike, puue, käitumis- ja tundeeluhäired, pikemaajaline õppest eemal viibimine või kooli õppekeele ebapiisav valdamine toob kaasa vajaduse teha muudatusi või kohandusi õppe sisus, õppeprotsessis, õpikeskkonnas (õppevahendid, õpperuumid, suhtluskeel, sealhulgas viipekeel või muud alternatiivsed kommunikatsioonid, tugipersonal, spetsiaalse ettevalmistusega pedagoogid ja muu selline) või taotletavates õpitulemustes.
(2) Kui koolis õpib eesti keelest erineva emakeelega õpilane, võib kool õpilase vanema nõusolekul eesti keele õpet korraldada «Eesti keel teise keelena» ainekava alusel.
(3) Eestis vähem kui kolm aastat elanud õpilase puhul võib lapsevanema taotlusel loobuda B-võõrkeele õppest.
(4) Hariduslike erivajadustega õpilaste õppe toetamiseks võib kasutada valikainetele mõeldud tunniressurssi.
(5) Sõltuvalt õpilase hariduslikust erivajadusest võib kool teha talle muudatusi või kohandusi õppeajas, õppe sisus, õppeprotsessis, õpikeskkonnas või taotletavates õpitulemustes. Nende muudatuste tegemisse kaasatakse õpilase vanem. Kui muudatuste või kohandustega kaasneb nädalakoormuse või õppe intensiivsuse oluline kasv või kahanemine võrreldes riikliku või kooli õppekavaga, tuleb muudatuste rakendamiseks koostada individuaalne õppekava.
(6) Kui individuaalse õppekavaga ettenähtud muudatused ja kohandused ei võimalda riiklikus õppekavas sätestatud õpitulemusi saavutada, on individuaalse õppekava rakendamine lubatud üksnes nõustamiskomisjoni soovitusel.
(7) Kooli õpiabisüsteem ja täiendav töö andekate õpilastega on täpsemalt kirjeldatud dokumendis „Haridusliku erivajadusega õpilase märkamise ja abistamise kord Kuusalu Keskkoolis“.

10. jagu
Karjääriteenused

§ 25. Karjääriteenuste korraldus
(1) Karjääriteenuse korralduse eesmärgiks on:

1) Aidata õpilastel omandada teadmisi iseendast, töömaailmast, elukutsetest ja õppimisvõimalustest;
2) Kujundada hoiakuid ja toimetulekuoskusi, mis soodustavad kaasaegsesse töömaailma sisenemist, karjääriotsuste tegemist ja eneseteostust.
(2) Karjääriõpetus on integreeritud eelkõige inimeseõpetuse, ühiskonnaõpetuse, võimalusel ka teiste ainete ning klassijuhatajatundide teemadesse. Ainetundides käsitletakse tööalast karjääri ja selle kujundamist läbiva teemana.
(3) Karjääriteenuse korraldusel on koordinaatoriks kooli psühholoog, kes teeb koostööd klassijuhatajate, aineõpetajate, raamatukoguhoidja ja huvijuhiga.
(4) Võimalikud on järgmised karjäärinõustamise alased tegevused:
- arenguvestlused
- koostöö Rajaleidjaga
- õppimisvõimaluste tutvustamine kutseõppeasutustes
- õppimisvõimaluste tutvustamine gümnaasiumis
- erinevate elukutsete tutvustamine ja vestlused klassijuhatajatundides
- asutuste ja ettevõtete külastamine
- kohtumised vilistlastega kui erinevate elukutsete esindajatega
- edasise haridustee valiku alased vestlused IX klasside õpilastele
- Tripodi testipaketi sooritamine IX klassi õpilastele

(5) Põhikoolilõpetajatele ja vanematele korraldatakse Kuusalu Keskkoolis edasiõppimise võimalusi tutvustav koosolek.
(6) Kooli raamatukogus on võimalik saada informatsiooni edasiõppimisvõimaluste kohta.
(7) Põhikoolis mitteedasijõudvate õpilastega alustatakse koolist väljalangemist ennetavat karjäärinõustamist.

11. jagu
Õpetaja töökava

§ 26. Õpetaja töökava koostamise põhimõtted

(1) Töökava on dokument, mille alusel toimub õppetöö õppetunnis. Õppetunnid toimuvad koolis või väljaspool kooli ekskursiooni või õppekäiguna. Töökava koostamine ja arendamine kuulub klassiõpetaja ja aineõpetaja pädevusse.
(2) Klassiõpetaja ja aineõpetaja kujundab kooli õppekava alusel välja töökava, mis arvestab klassi omapära ja suundumust, kooli arengusuunda ja eripära, õpilaste vaimseid ja kooli materiaalseid ressursse.
(3) Klassiõpetaja ja aineõpetaja töökavas täpsustatakse kooli õppekava üldosas ja ainekavas esitatut, arvestades konkreetseid õpilasi, kasutatavat õppekirjandust ja –materjale, õpetajatevahelist koostööd ning õppeaasta üldtööplaani.
(4) Klassiõpetaja ja aineõpetaja töökavad on vormistatud trimestrite ja/või kursuste kalenderplaanina.
(5) Klassiõpetaja ja aineõpetaja töökavas on õppesisu liigendatud ulatuslikumate õppeteemade järgi. Näidatud on olulisemad alateemad, käsitletavad põhimõisted, kasutatavad meetodid, õppekirjandus ja muu õppematerjal; oodatavad õpitulemused ja nende kontrollimise/hindamise aeg ning moodused.
(6) Klassiõpetaja ja aineõpetaja töökava õppesisu osas kavandatakse täpselt eesmärgistatud õppeülesanded õpitulemuste saavutamiseks.
(7) Otsustused, mida klassiõpetaja ja aineõpetaja on teinud oma aine ja/või klassi eripära määratledes, kajastuvad töökavas õppemeetodite valiku kaudu.
(8) Klassiõpetaja ja aineõpetaja töökava struktuuri, vormi ning kinnitamise korra kinnitab kooli direktor.

12. jagu
Kooli õppekava uuendamise ja täiendamise kord

§ 27. Kooli õppekava uuendamine ja täiendamine
Kooli õppekava kinnitab direktor.
Muudatused kooli õppekavas esitatakse enne kehtestamist arvamuse avaldamiseks kooli hoolekogule, õpilasesindusele ja õppenõukogule**.**